

PAI LIN

มาฆาชีวิต

ธรรมะเล่มน้อยจากสวนโมกข์

พุทธทาสภิกขุ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

พุทธทาสภิกขุ.

ธรรมะเล่มเล็กจากสวนโมกข์ มายาชีวิต.--กรุงเทพฯ : ไพลิน, ๒๕๔๙.

๑๒๘ หน้า.

๑. ธรรมเทศนา. I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๔๙.๓๐๔

ISBN ๙๗๔-๔๕๕-๙๙๖-๙

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด (มหาชน)

ประธานกรรมการ

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ที่ปรึกษากฎหมาย

ผู้จัดการสำนักพิมพ์

บรรณาธิการบริหาร

บรรณาธิการต้นฉบับ

กองบรรณาธิการ

พิสูจน์อักษร

ออกแบบปก

ศิลปกรรม

พิมพ์

พล.อ.วิชา ศิริธรรม

จักรเฉลิม เฉลิมชัยวัฒน์

อนันต์ แยมเกษร น.บ., น.ม., นศ.ม.

สมบัติ สุทธิจิตร

วังไพร สีสั่งข์

วิทยา ประทุมธารรัตน์

สุรรัตน์ เข็นหลวง สุพรรณษา อินวงศ์ ศิริพร พงศ์สันติวิภา

วัลลิญา บางมด ปิยวรรณ กิจเจริญ

ม-ะ-จ-ง

โปรคอมกราฟฟิค

บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด

จัดพิมพ์/จัดจำหน่าย

บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด (มหาชน)

๘๑ ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๑๙๑๙ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๑๘๑๘

Website : www.pailinbooknet.com E-mail : info@pailinbooknet.com

ISBN 974-455-996-9

9 789744 559968

★ ราคา 99 บาท

หากผู้อ่านพบหนังสือของสำนักพิมพ์เล่มใดที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้า
กระดาษสลับกัน หน้าหนังสือขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์ สำนักพิมพ์ยินดี
รับผิดชอบ เปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้แก่ท่าน โปรดติดต่อและส่งหนังสือมาที่
บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด (มหาชน) โทรศัพท์ 0 2540 1919 ต่อ 1233

คำนำสำนักพิมพ์

ธรรมะเล่มเล็ก... ฉบับ **“มายาชีวิต”** เป็นธรรมบรรยาย
บางส่วนจากหนังสือธรรมโมฆะของพุทธทาสลำดับที่ ๔๐

ธรรมะเล่มเล็ก...เป็นบรรยายธรรมที่ท่านอาจารย์พุทธทาสมี
ความประสงค์ที่จะสรุปรวมหลักพุทธธรรมไว้อย่างรวบรัด ทั้งเรื่อง
ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ โดยในธรรมโมฆะของพุทธทาส ลำดับ
ที่ ๔๐ ได้จัดพิมพ์เนื้อหาธรรมบรรยายไว้ทั้งหมด ๑๒ บทด้วยกัน
แต่ในที่นี้ได้คัดเลือกมาเพียง ๓ บท เพื่อความสะดวกต่อการ
ศึกษาและอนุเคราะห์ต่อเวลาอันจำกัดของท่านผู้อ่าน

ธรรมบรรยายในวาระต่างๆ ของท่านอาจารย์พุทธทาส ถือ
ได้ว่าเป็นคำสอนที่มีคุณค่ายิ่ง จึงไม่เป็นเรื่องแปลกเลย ที่องค์การ
ยูเนสโก ได้ประกาศยกย่องท่านพุทธทาสภิกขุ เป็น **“บุคคลสำคัญของโลก”** และยูเนสโกจะร่วมกับองค์กรชาวพุทธทั่วโลก และรัฐบาล
ไทย จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในวาระครบชาตกาล ๑๐๐ ปี ของ
ท่านอาจารย์พุทธทาสในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ นี้ด้วย

การจัดพิมพ์หนังสือชุดธรรมะของท่านอาจารย์พุทธทาสขึ้น
มา นับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำนักพิมพ์ไพลินได้จัดทำขึ้นเพื่อร่วม
เฉลิมฉลองวาระอันเป็นมงคลดังกล่าว

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าธรรมะเล่มเล็กเล่มนี้จักเอื้อประโยชน์
ต่อท่านผู้อ่านตามสมควร

ธรรมรักษา
วิทยา ประทุมธาราวรต์
บรรณาธิการ

บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด
PHAILIN BOOK NET CO.,LTD.

834/2 ซอยลาดพร้าว 101 ถ.ลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. 10240
☎ 7310621, 7310622, 3756117, 3756118, 3756408, 3756409 FAX : 3754313
http://www.phailinbook.net E-mail: info@phailinbook.net

ที่ 012/2548

5 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตจัดพิมพ์ธรรมบรรยายของท่านพุทธทาสภิกขุ
เรียน คุณเมตตา พานิช / ธรรมทานมูลนิธิ

สืบเนื่องจากสำนักพิมพ์ไพลิน ซึ่งเป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือธรรมะ หลักธรรมคำสอน แนวทางปฏิบัติธรรม
กรรมฐาน ในพระพุทธศาสนา มีความสนใจเลือกโสครุทธาในแนวทางปฏิบัติ ธรรมปฏิบัติ ของท่านเจ้าคุณ
พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงปู่พุทธทาสภิกขุ)

สำนักพิมพ์ฯ จึงได้จัดทำโครงการ "หนังสือดี 100 ปี พุทธทาส" โดยต้องการขออนุญาตนำ
ธรรมบรรยายในวาระต่างๆ ของหลวงปู่พุทธทาส ออกตีพิมพ์เผยแพร่ทั่วประเทศ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. ธรรมะเล่มน้อย... จากสวนโมกข์ --- หมดทุกขก็พบสุข (จากธรรมโอษะของพุทธทาส ลำดับที่ 40)
2. ธรรมะเล่มเล็ก... จากสวนโมกข์ --- มายาชีวิต (จากธรรมโอษะของพุทธทาส ลำดับที่ 40)

สำนักพิมพ์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากธรรมทานมูลนิธิ อนุญาตให้จัดพิมพ์
เผยแพร่ได้ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อขอความเมตตาอนุเคราะห์

อนุญาตให้จัดพิมพ์

(นายเมตตา พานิช)

กองตำราคณะธรรมทูตไทย

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายวิทยา ประทุมธารัตน์)

บรรณาธิการต้นฉบับ

12 พฤศจิกายน 2548

ปด. สำนักพิมพ์ไพลินขอขอบคุณในการส่งกลับใบอนุญาตการจัดพิมพ์ไปตามที่อยู่ต้นฉบับ และจะด้วยจักขอบพระคุณยิ่ง

จงรู้จักตัวเอง

“จงรู้จัก ตัวเอง” คำนี้หมาย
มีดีร้าย อยู่เท่าไร เร่งไขชาน
ข้างฝ่ายดี มีไว้ ในดวงมาน
ข้างฝ่ายชั่ว รีบประหาร ให้หมดไป

จงรู้จัก ตัวเอง คำนี้หมาย
ว่าในกาย มีกิเลส เป็นเหตุใหญ่
จึงสวระแน แต่จะทำ บาปกรรมไกล
ต้องควบคุม มันไว้ ให้รักบุญ

จงรู้จัก ตัวเอง คำนี้หมาย
สังขารไว้ ตนตัว มัวแต่หม่น
ไปตามเหตุ ปัจจัย ที่ไถ่-รูน
พ้นบาปบุญ ชั่วดี มีนิพพานฯ

พุทธทาสภิกขุ

ส า ร บั ญ

ธรรมะเล่มเล็กจากสวนโมกข์ มายาชีวิต

แนวสัจเขปทั่วๆ ไปของการพัฒนา.

...๑๐...

อะไรๆ ในชีวิต สักแต่ว่าเป็นเรื่องของจิตสิ่งเดียว.

...๖๐...

ชีวิตนี้คืออะไรกัน?

ชีวิตนี้ คืออะไรกัน? ฉันคิดว่า
เป็นความบ้า ของธรรมชาติ ประหลาดชั้น
ปรุงแต่งธาตุ แห่งกายใจ ไหลเป็นคลื่น
เป็นธาตุความ อร่อยชั้น สัญชาติญาณ

ชีวิตนี้ มีทำไมกัน? ฉันเห็นว่า
เพื่อความบ้า ถึงที่สุด ลิ่นสงสาร
สงบกาย ใจเย็น เป็นนิพพาน
อรุณแห่งความไหล ไม่มีวัน

ชีวิตนี้ ทำอย่างไรกัน? ฉันถือว่า
ต้องหยุดบ้า ในอรุณ ค่อยผ่อนผัน
ตามองค์มรรค แปดประการ ประสานกัน
ทุกคืนวัน ให้ถูกต้อง คลองสัมมาฯ

พุทธทาสภิกขุ

Anthony Z. Z. Z. Z.

แนวสังเขปทั่วๆ ไป
ของการพัฒนา.

Wongwattana

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,
การบรรยายในวันนี้เราจะถือเอาใจความชั้นหนึ่ง
ก่อนว่า กิจกรรมที่สำคัญทั้งหลายนั้นมันมีความถูก
ต้อง ลึกซึ้งยืดยาวติดต่อกัน ซึ่งอาจ จะเห็นเป็นปริทัศน์
หรือ แนวสังเขป ได้เช่นนี้ ด้วยกันทุกอย่าง. เดียวนี้เรา
จะมาดูกันว่า การพัฒนาจิต หรือการพัฒนาชีวิต ซึ่งมัน
เหมือนกับทำนา หรือปลูกข้าว มัน ก็ต้องมีความถูกต้อง
ทุกขั้นตอนติดต่อกันไป. ขอให้ศึกษาในส่วนนี้กันในวันนี้
เพื่อประกอบกันเข้ากับเรื่องที่ได้บรรยายมาแล้วในวันก่อน,
และสำหรับวันข้างหน้า ซึ่งจะต้องบรรยายต่อกันไปจนจบ.

ความหมายของคำว่า “พัฒนา”.

ขั้นแรกก็คือคำว่า “พัฒนา” เอาความหมายเฉพาะว่า **ทำให้เกิดความเจริญที่ถูกต้อง**. ความเจริญที่ถูกต้อง ฟังดูก็น่าหวั: เพราะว่ามันยังมีความเจริญที่ไม่ถูกต้อง คือเรื่องบ้าๆ บอๆ นี่เอง เป็นความเจริญที่ไม่ถูกต้อง เขาก็ยังเรียกว่าพัฒนานั่นอยู่โดยมาก: อย่างนั้นมันไม่ถูกต้องอีก, มันไม่ถูกต้องสำหรับการพูดจา. พัฒนาต้องเป็นการเจริญที่ถูกต้อง ไม่ทำให้เกิดอันตรายใดๆ. คำว่า “**พัฒนาจิต**” พัฒนาชีวิต นี่ยังเป็นไปได้ง่าย, คือ **พัฒนาอย่างไม่ถูกต้อง ยิ่งพัฒนายิ่งยุ่ง**, แล้วก็พัฒนาจิตจนเป็นบ้าเป็นหลังไปเสียเลยก็มี.

ในกรณีนี้จะแยกเป็น ๒ ขั้น คือ พุทธภาษาคนกับพุทธภาษารธรรม ถ้า **พุทธภาษาคน** ก็คือ พัฒนาชีวิตหรือพัฒนาคน; ถ้า **พุทธภาษารธรรม** มันก็ **พัฒนาจิต พัฒनावิญญาน** ในระบบวิญญาน. นี่ฟังดูให้ตีเถอะ มันเรื่องเดียวกันแหละ แต่ว่าเราอาจจะมองได้เป็น ๒ ขั้น **พัฒนาชั้นนอกคือพัฒนาชีวิต** เรียกว่าพัฒนาชีวิตหรือพัฒนาคนที่ตัวคน นี่ความหมายมันตื้น: ถ้าพูดว่า **พัฒนาจิต** พัฒนาระบบวิญญานอย่างนี้ความหมายมันลึก แต่มันเรื่องเดียวกัน. พัฒนาชีวิตหรือพัฒนาคน, ก็คือพัฒนาจิต พัฒนาจิตมันก็มีผลที่คน เป็นการพัฒนาคน: แต่เราอาจจะมองดูได้เป็น ๒ ขั้น, และเราก็ควรจะมองดูเป็น ๒ ขั้นอย่างนี้ด้วย ดังนั้นจะได้แยกกล่าวกันให้มันเป็น ๒ เรื่อง.